

Дужки Пуассона

1. Порахувати такі дужки Пуассона

(a) $\{x, e^x\}$	(b) $\{x^2, p^2\}$	(c) $\{x + p^3, e^x\}$
(d) $\{xp^3, e^x\}$	(e) $\{xy, p_x^4 \cos p_y\}$	(f) $\{xe^y, p_x^2 + \cos(xp_y)\}$
(g) $\{x + y, p_x^4 \cos p_y\}$	(h) $\{e^x \sin p_y, x^2 y^2\}$	(i) $\{e^{xy} p_x, p_x \operatorname{tg} p_y\}$
(j) $\{xp_y p_z, yp_x\}$	(k) $\left\{ \frac{y + z^3}{x}, p_x p_y + \sin p_x \right\}$	

2. Порахувати такі дужки Пуассона

(a) $\{M_i, M_j\}$	(b) $\{x_i, M_j\}$	(c) $\{p_i, M_j\}$
(d) $\{p^2, M_i\}$	(e) $\{r^2, M_i\}$	(f) $\{M^2, M_i\}$
(g) $\{(\mathbf{ar}), M_i\}$	(h) $\{(\mathbf{ar}), p_i\}$	(i) $\{(\mathbf{ar}), (\mathbf{bp})\}$

M_i позначає i компоненту моменту кількості руху $\mathbf{M} = [\mathbf{r}, \mathbf{p}]$. \mathbf{a} , \mathbf{b} — сталі вектори.

3. Перевірити, чи такі величини є інтегралами руху для системи, еволюція якої

описується тривимірним гамільтоніаном $H = \frac{p^2}{2} - \frac{1}{r}$

(a) p_x	(b) M_x	(c) $p_x z + p_z x$
(d) M_y^2	(e) r^2	(f) $e^{p^2 - \frac{2}{r}}$
(g) $[\mathbf{p}, \mathbf{M}] - \frac{\mathbf{r}}{r}$. Це — вектор Рунге-Ленца.		

4. Для величин з попередньої задачі, які виявилися інтегралами руху, переко-
натися, що дужка Пуассона від двох інтегралів руху теж є інтегралом руху.

5. Гамільтоніан системи: $H = \frac{p^2}{2} + \frac{x^2}{2}$. Використовуючи дужки Пуассона, знайти
закон зміни з часом таких фізичних величин:

(a) x	(b) p^2	(c) xp